

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VI. Difficultates quædam aduersus doctrinam præcedentem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

Durandus, Capreol. Occam. Gabriel, Maior, Alliacensis & Holcot apud P. Vasquez tom. 1. in 1. 2. d. 33. cap. 1. Similiter etiam suo loco constabit, eundem indivisibilem intellectus actum esse posse respectu diversorum obiectorum scientia simul, & fidei, siue opinionis, adeoque clarum, & obscurum certum, atque incertum. Quia cum ita sint quid est quapropter eodem pariter actu nequeat intellectus noster premissarum & conclusionis obiecta formaliter, & immediate consequi.

54 Quarto probatur: quoniam potest intellectus noster diversis actibus simul attingere idem obiectum, idque intrinsece, & formaliter, veluti cum simul apprehendit, & iudicat idem, nec non circa illud discursit, haud enim est verisimile, aut probabile, ex apprehensione nasci iudicium eiusdem obiecti, aut ex iudicio discursum, nisi huiusmodi actus sibi simul coexistant: omnis namque causa saltem ex natura rei effectum suum tempore comitatur, alias in eum minime fluxura. E contrario ergo poterit intellectus noster vno eodemque realiter actu iudicii in plura obiecta formaliter, & immediate ferri, adeoque totam vnus discursus seriem complecti.

55 Denique probatur hæc sententia quoad possibilitatem saltem supernaturalem eiusmodi indivisibilis iudicii: possibilitas enim eius naturalis argumentis superioribus satis nisi fallor, est ostensa. Idem indivisibilis actus iudicii attingit simul obiectum premissarum, & conclusionis: huius formaliter, & explicite: & illarum materialiter, & implicite, aut è conuerso: priori modo attingit vtrumque obiectum assensus conclusionis: posteriori verò, & contrario assensus premissarum, ut tuerentur omnes, utque ex Arist. lib. 1. de post. resol. cap. 1. & B. Thoma q. 22. de verit. art. 14. ad 3. & 1. q. 8. art. 2. & 3. Optime explicant conimbricenses, in cap. 1. de præcognitis, q. 4. art. 5. & cum eis Tellez vbi supra Poterit ergo Deus supernaturaliter huius iudicii imperfectionem perficere, ac facere, ut intellectus noster eodem actu non solum vnum eorum obiectorum sed vtrumque formaliter, & explicite attingat. Item Deus vno actu totam nostram argumentationem obiectiuam comprehendit: Angeli etiam plura obiecta, circa quæ non discursunt, quantumvis multiplicia, indivisibili, ac non multiplici actu cognoscunt, aliaque in aliis percipiunt: beati quoque creaturas in Deo vident eadem visione, qua ipsum conspiciunt: quorum primum est exploratum inter omnes Theologos. secundum inter plerosque, tertium inter non paucos, Quidni ergo supernaturali virtute possit intellectus noster euehi ut in statu huius vite vnus obiectum propter aliud formaliter, & explicite eodem actu cognoscat, eodemque totum syllogismum adæquet? nec enim propterea metus est, ne Dei, Angeli, aut beatorum perfectionem in cognoscendo possit assequi: tum namque haud carceret obscuritate quadam, mutatione, & compositione Physica, quarum tamen imperfectionum Deus est incapax suapte natura; seu cognoscat, seu quamvis aliam subeat denominationem, intelligeret etiam tunc minori claritate, ac maiori apprehensionis præiua necessitate, quam Angelus, aut homo beatus: ad misso ergo tali actu, de quo est questio, neutiquam est necesse intellectum viatoris eius vi assurgere ad perfectionem Dei in cognoscendo, aut etiam Angeli, seu beatorum. Quanquam quod ad hos spectat absurdum non arbitror nobis supernaturaliter inesse posse in statu viæ præsentisque vitæ cognitionem adeo perfectam, ut nulli eorum actui cedat, si solam Dei visionem excipias.

56 Ve secundum prius propositum, quam potuero brevissime, absoluiam; sentio, actum toti argumentationi parem, eiusque multiplici intentam obiecto, siue noster sit, siue potius nobis repugnet saltem naturaliter, atque in Deo, Angelo, aut beatis duntaxat locum habeat, eum inquam vocari non posse discursum formalem, & verum, ac de huius ratione esse distinctionem, ac pluralitatem realem actuum. Ita B. Thomas, 1. p. q. 14. art. 7. & q. 58. art. 3. & q. 2. de verit. art. 15. & 1. contra gentes cap. 38. Ita etiam Cajetanus, Ferrara, Capreol. Bannez, ac ceteri eius assecla. In eadem sententia est Scotus in 1. q. 4. & 5. laterali prologi ad initium his verbis; *discursus non requirit successionem temporis, nec ordinem temporis sed ordinem naturæ, scilicet quod principium discursus sit naturaliter prius notum, & ut sit causatum alterius extremi discursus*: Constat autem ordinem naturæ, & causalitatis esse non posse nisi inter diversos actus: hos ergo ad discursum requirit Scotus: cui communiter sui adherent. Idem supponit Gabriel in 1. dist. 4. q. vnica, conclus. 8. & 9. eodemque modo loquuntur ceteri fere nominales.

57 Hij adice ex nostris Patrem Suarez lib. 2. de Angelis cap. 33. num. 5. & lib. 2. de attributis Dei negatuis cap. 18. num. 7. P. Vasquez tomo 2. in 1. p. disp. 222. cap. 1. n. 1. & cap. 2. num. 8. & cap. 3. num. 13. & cap. 4. num. 17. P. Molinam 1. p. q. 14. art. 7. & q. 57. art. 3. P. Valentiam tom. 1. disp. 1. q. 14. puncto 8. §. *hic vero notandum est*. P. Hurtad. disp. 7. de anima f. 3. §. 17. & 18. P. Martinez. t. 1. de ente supernat. lib. 3. f. 5. num. 28. P. Tellez p. 1. summæ disp. 18. f. 2. n. 9. Quid moror? præter paucos nominales, referendos inferius, ceteri omnes Scholastici hoc vtuntur loquendi modo. At consensus Auctorum omnium foissimum argumentum est in controuersis de vocabulo cuiusmodi est præsens: quocirca in ea mihi magis probatur communis, & vltima phrasis quanquam ne improbandam arbitrer quandam eius restrictionem, qua vtuntur Suarez, Valentia, Tellez, & communiter alij superius citati, nimirum sic non dicendum esse discursum formalem, atque in genere suo verum, ac proprium eum actum, quo de loquimur, ut sit dicendus discursus virtualis, & eminentialis.

58 Ratio quoque, & origo nominis, quo cum plerisque liber vti, optima est meo iudicio. Namque discursus intentionalis dictus est à discursu, ac motu Physico ab vno loco ad alium: at fieri nequit, ut aliquis moueatur aut discurrat Physicè ab vno loci spatio ad aliud sine motuum & vlicationum multiplicitate reali: debet enim, vna latio aliam, & vna vbitas aliam excipere, darique inter eas separatio, alias esset quis simul in pluribus locis: similiter ergo discursus intentionalis iure potuit appellari series quadam, & complexio actuum realiter distinctorum, quorum adminiculo intellectus ab vno obiecto prius cognito gradum facit ad aliud postea cognoscendum.

CAPVT VI.

Difficultates quadam aduersus doctrinam præcedentem.

59 PRIMÆ decisioni nostræ refragantur Conimbricenses tom. 2. log. lib. 1. posteriorum capite 1. q. 4. art. 5. Auerſa q. 26. log. art. 2. patum ab initio. Gregorius in 1. dist. 1. q. 1. art. 2. & Marsilius in 1. q. 4. art. 1. & quidam alij. Primò quia sequeretur talem

talem actum indiuisibilem toti tamen syllogismo parem, eiusque obiectum omne complectentem esse, & non esse discursuum: esse, quatenus fertur in obiectum conclusionis: & non esse, quatenus fertur in obiectum præmissarum. Secundo eum fore dependentem, & non dependentem: dependentem, prout attingit obiectum conclusionis obiectiuæ: propter præmissas obiectiuas: independentem, prout has intuetur: Tertio eum fore clarum simul, & obsecurum: certum & incertum; affirmatiuum & negatiuum, videlicet si ex præmissis obiectiuis, quas indiuisibiliter respicere potest, vna claritatē habeat, & alia obsecritatem, vna certitudinem, & alia incertitudinem, & altera denique sit positiua, atque altera negatiua: aut (paulo aliter) si præmissæ formales quibus æquialere, & quorum tendendi mortam sequi potest, eas condiciones tam oppositas sibi vendicent, pro eo ac solet accidere multoties.

60 Quarto eiusmodi actum fore naturalem, & supernaturalem, nimirum quia vnā præmissam obiectiuam, quæ est de fide diuina, & supernaturali, & alteram, quæ est naturalis, ac ratione humana demonstrabilis, necnon conclusionis obiectum vnā cognosceret. Ncnon esse posse supernaturalem, & falsum: supernaturalem, propter vnum obiectum huius ordinis: falsum, quatenus simul tendit in obiectum probabile, & incertum. Sexto eum, quantumuis vnum, & indiuisibilem actum, fore tamen plurium specierum, haud secus ac si aliqua substantia esset simul homo, & equus: esset enim in vna specie, quia præmissa, & esset in alia, quia conclusio.

61 Septimum argumentum est tale: quemadmodum intellectus noster argumentando discurret, ita etiam suus illi discursus est ab apprehensione ad iudicium: at nunquam fieri potest naturaliter, imò, iuxta aliquos, ne supernaturaliter, quin iudicium nostrum apprehensio distincta præcedat, nunquam vt vnus & indiuisibilis actus apprehensionis & iudicii vim obtineat, vt multis ac variis argumentis probati solet, quæ videri possunt supra cap. 4. huiusmodi tractatus: similiter ergo esse non potest, vt in intellectu nostro conclusionem præmissæ non antecedant, vnusve actus harum, & illius partes sustineat. Octauum argumentum: intellectus noster est longe debiliior, & imperfectior Angelico, & diuino: quamuis ergo Deus, & Angelus vno eodemque actu vnum in alio, siue vnum propter aliud cognoscant, ea tamen haud nisi diuersis actibus nobis complecti licebit.

62 Nonum argumentum: habitus præmissarum, & conclusionis non est vnus, & indiuisibilis in nobis, sed potius realiter alius. Alius & experimur enim facilitatē in præmissis struendis, ac disponendis, quin multoties saltem tantam experiamur in conclusione inferendæ; & est contratio, postquam sunt posite præmissæ, magno nobis non constare conclusionem, etiam si nobis difficilis, & operosa fuerit præmissarum constructio, ac fabrica: quocirca huiusmodi separabilitas realis realem vtriusque facilitatis, siue habitus distinctionem arguit satis liquido: atque ita sentiunt de eiusmodi habitibus Soncinas, Durand. & plures alij nostræ sententiæ assertores, & à nobis ostenditur amplius lib. octauo. Similiter ergo præmissarum, & conclusionis actus haud potest vnquam esse vnus, & idem, sed oportet semper eum esse multiplicem: antecedens vnā propositum est, atque probatum: consequentia est bona: Tum propter æqualitatem rationis: tum etiam quia si daretur eiusmodi actus totius argumentationis instar, ac præmissarum, & conclusionis provinciam solus su-

stinens proficisci deberet à simili habitu, eo videlicet qui vnus, & indiuisibilis existens ad assensum præmissarum, necnon conclusionis intellectum nostrum inclinaret, ac facilem redderet: sed huiusmodi habitus non potest in nobis reperiri: ergo nec actus, de quo est controuersia.

Decimum argumentum superiori affine: si posset 63 dari actus aliquis in nobis simul attingens præmissarum, & conclusionis obiecta, pari iure posset in nobis dari actus quidam vnarū præmissarum, & aliarum specie differentium obiecta formalia indiuisibiliter respiciens: hoc autem admissio actus similis habitus nequiret non admitti: quamobrem non tantum daretur in nobis totus habitus intellectuales quot præmissæ obiectiuæ specie diuersæ, sed etiam infiniti alij, scilicet pro innumeris combinationibus variarum præmissarum, & obiectorum formalium: nulla siquidem esset combinatio, quæ vnum quendam peculiarem habitum non postularer: consequens autem est inauditum inter Scholasticos, vt optime disputat in simili P. Martinez l. 3. de ent. supernat. disp. 47. f. 2. n. 11.

Postremum argumentum: non potest fieri vt vnus 64 indiuisibilis actus intellectus nostri respiciat plura vt plura: nam actus omnis intellectus nostri est motus quidam intentionalis: sicut autem vnus motus Physicus & progressiuus vnum terminum exposcit, nec vnquam contingit, aut potest, vt eodem motu Physico diuersa loca petamus, ita similiter, vno eodemque motu intentionali, siue intellectus actu in plura, ac diuersa obiecta, vt plura ferri non possumus. Quæ ratio, sicut & sententia per eam probata, videtur esse. B. Thomæ 1. p. q. 8. art. 1. corpore his verbis: *sicut ad unitatem motus requiritur unitas termini, ita ad unitatem operationis (vtrique intellectualis, de qua sola est sermo) requiritur unitas obiecti*. Et paulo infra: *ex quo patet, quod multa, secundum quod sunt distincta, non possunt simul intel-*

65 Secunda decisione nostræ refragantur Gregorius in 1. dist. 7. q. 5. art. 2. & quidam alij Nominales, quos suppressis nominibus refert Hurtadus disp. 7. de anima, l. 3. §. 118. Eorum sententia sequentibus argumentis potest suaderi: discursus intentionalis nihil aliud est quam transitus ab vno obiecto ad aliud, sicut discursus Physicus consistit in transitu ab vno loci spatio ad aliud: at vbi cognoscatur vnum obiectum per aliud, siue in alio, datur eiusmodi transitus: ergo & discursus intentionalis: quapropter, siue in nobis siue in Angelo, aut certe in Deo solo reperitur actus, qui manens vnus, & indiuisibilis, vnum propter aliud cognoscat, non poterit non rationem discursus obtinere. Secundo: Deus opt. max. formaliter discurret: atqui non per distinctos realiter actus, quæ est eius infinita simplicitas, sed per vnū duntaxat: salua igitur manet in vno solo tota discursus essentia, & quidditas: maior, de qua sola potest esse dubitatio, suadet hunc in modum: ratio cum discursu recurrit & eadem est: vnde homo vt discursiuus sic rationalis dicitur; contra vero belluæ, quoniam discursu sunt destituta, ratione quoque carent: at in Deo est perfectissima ratio: an enim audeas, eum irrationalem appellare? pulchre Boetius lib. 3. metro. 9.

*O qui perpetua mundum ratione gubernas
Terrarum, calique faror: qui tempus ab æno
Ire iubes, stabilisque manens das cuncta moueri,
Concinir Manilius in Astronomico lib. 1.
Hoc opus immensi constructum corpore mundi,
Membraque nature diuersa condita forma
Aeris,*

*Aëris, atque ignis, terræ, pelagique iacentis
Vis anima diuina regit, sacroque meatu
Conspirat Deus, & tacita ratione gubernat.*

Tertio discursus Physicus, & localis postulat suapte natura multipliciter, ac diuersitate realem, non tantum motuum, sed etiam locorum à quorum vno ad alium res sit mouenda: sed discursus intentionalis non exigit propterea distinctionem realem obiectorum à quorum vno ad aliud intellectus sese moueat intentionaliter, sed sola eorum distinctione rationis est contentus, ut constat in hoc syllogismo: omne rationale est risibile, omnis homo est rationalis, ergo omnis homo est risibilis: quorsum ergo efflagitet diuersitatem, ac pluralitatem realem actuum, siue motuum intentionalium? Aut paulo aliter: non magis vna distinctio, ac pluralitas realis quam alia requiritur ad discursum intentionalem, si analogiam, ac proportionem cum discursu Physico spectes: sed vna non est requisita: ergo nec alia. Quarto ad discursum Physicum, & localem necessaria est successio realis partium, quibus constat, utque vna sit post aliam, & nullæ sint simul: at non est opus successione actuum ad discursum intentionalem: eius siquidem partes nimirum præmissæ, & conclusio possunt esse simul, ac debent aliquando: quāquam ergo distinctio realis motuum, & vbitatum necessaria sit ad discursum Physicum, nihilominus distinctio realis actuum neutiquam erit requisita ad intentionalem. Quinto, & postremo: discursus intentionalis, qualiscunque sit, & etiam si sit formalis, tamen est improprie & metaphoricè discursus, translatione nimirum vocis ab eo qui Physicus est, ac localis: quidni ergo possit in Deo admitti, ac proinde in vno repetiri actu? quemadmodum eadem de causa discursum virtualem & eminentialem, nemo veretur in Deo admittere, nemo consequenter, in vno actu respondere.

CAPVT VII.

Superiorum difficultatum solutio.

66 **Q**UAMVIS argumenta superiora numero ac difficultate negotiorum facessant; ceterum tanti non sunt, ut ea propter veriorum, & communiorum Scholasticorum sententiam cogat deferere. Primum aduersus priorem eius partem argumentum haud vrgentiam dici ad illud potest, eum actum, de quo est distinctio, esse virtualiter, siue eminenter discursuum, & formaliter non discursuum, ut ex supra dictis constat. Ad secundum, cum haud fore dependentiam, propterea quod requiritur ad dependentiam pluralitas, ac distinctio realis actuum, qua tamen est ille destitutus: quod autem attingat vnum propter aliud, nihil obest ut enim bene obseruant Cateranus, Tellez & alij impresentiarum vocula, *propter*, non semper dependentiam vnus actus ab alio, sed multoties solum significat obiectorum connexionem. Ad tertium dici debet, haud absurdum esse, quod respectu diuersorum vnus actus sit clarus simul, & obscurus, certus, & incertus affirmans, & negans, ut constabit tract. 12. huiusmet libri inter explicandam, ac tuendam possibilitatem actus, qui simul sit scientiæ, & opinionis.

67 Ad quartum dicendum est, eum, quo de loquimur, actum fore omnino supernaturalem: quod autem simulcum obiecto supernaturali aliquid naturale attingat nihil referre, quandoquidem naturalia possunt supernaturaliter attingi, quo pacto plures

veritates ratione naturali demonstrabiles lumine tamen fidei nobis innotescunt. Ratio à priori est, quoniam ut entitas aliqua sit supernaturalis sufficit, ut aliquo ex titulo naturæ vires excedat, nec requiritur ut ex omni: quocirca actus ille, quamuis propter cognoscitius præmissæ obiecti: naturalis non superet naturam, sed solum prout cognoscitius alterius supernaturalis, nihilominus erit absolute supernaturalis ordinis, atque ad hoc perfectionis culmen ascendet. Rursus si tendentia in obiectum naturale eius cognitionis obstat supernaturalitati, sit naturalis quantumvis alteri obiecto supernaturali intenta: siquidem supernaturalia possunt naturaliter aliquando attingi, nisi verò donorum supernaturalium odium, desperationem aut ignorantiam supernaturalis ordinis esse contendas, quo tamen nil dici potest magis impium, nil magis euidenter falsum.

68 Ad quintum respondeo, actum illum, de quo disputamus, vni obiecto probabili, & alteri certo, & supernaturali indiuisibiliter intentum, & ex utroque aliud seipso, & sine alterius adminiculo colligentem haud esse supernaturalem, sed duntaxat naturalem, propter imperfectionem falsitatis, cui est ex natura rei obnoxius, ut docet Ripaldà lib. 3. de ente supernaturali, disp. 58. num. 2. Nec verò dici potest, immerito nos supponere actum in controuersia positum esse omnino naturalem: quod enim aliquid supernaturale attingat, eius naturalitati non obstat, ut ex proximè dictis luculenter constat. Hæc cum ita sint, quanquam concedamus, talem actum posse esse falsum, haud propterea concedendum nobis est, haud ex nostris principiis vllatenus sequitur, actum vllum supernaturalem esse posse falsitatis capacem. Argumentum igitur ordine quintum, in quo huiusmodi capacitas obicitur, nullius prorsus est momenti.

69 Secundò responderi potest, & quidem probabiliter, permittendo, actum, cuius vnum obiectum est incertum, & aliud certum, ac supernaturale, eo ipso esse supernaturalem: tantæ tamen, ac tam ingentis perfectionis merito reiciet quidem falsitatem circa obiectum probabile, & suapte natura incertum, iuxta eundem Ripaldà citato lib. 3. de ente supernaturali, disp. 47. sect. 2. num. 26. prope finem: nihil autem eius obesse supernaturalitati, quod alterum eius obiectum sit naturale, superius est notatum in simili. Tertio alij respondent, vel potius difficultati succumbunt, aientes cum Scoto in 3. dist. 23. q. 1. & maiore in 2. dist. 23. q. 10. actum supernaturalem posse falsificari etiam ex natura rei. Quod tamen non possit est longe verius, & communius: idque præter alios docent Suarez de fide disp. 3. sect. 13. & disp. 6. sect. 5. Torres disp. 3. dub. 3. Conninck disp. 10. dub. 4. B. Thom. 2. 2. q. 1. art. 3. B. Bonau. in 3. dist. 24. q. 1. & communiter reliqui Scholastici. Quin etiam ne diuinitus subesse posse falsum actui vlli supernaturali docet P. Hurtadus de fide disp. 19. sect. 3. ac pro hac sententia refert Caiet. 2. 2. q. 1. art. 1. Durand. in 3. dist. 24. q. 2. Alexand. 3. p. q. 68. Loricam 2. 2. disp. 10. n. 4. Valentiam tom. 3. disp. 1. q. 1. punct. 3. Bannezium, & Aragonium 2. 2. in art. 3. & alios. Sed de toto hoc puncto latius in Theologia.

70 Ad sextum respondeo, eum actum esse vnus duntaxat speciei, & non multiplicis; haud enim est nisi præmissæ, & conclusio virtualis: ad summum autem præmissæ, & conclusio formalis diuersas species constituere possunt: imò iuxta aliquos ne hæc illas constituunt, propterea quod obiectum vtriusque motuum, ac proinde specificatum sit idem: quare